

Platforma udržitelného rozvoje STUŽ Praha

Zdroj: Společnost pro trvale udržitelný život, Zpravodaj 1/2012

Principy a kritéria závazná pro přípravu operačních programů a následně při posuzování vhodnosti projektů pro operační programy v období 2014 -2020

Definice : Josef Vavroušek, 1993

Udržitelný rozvoj, resp. udržitelný způsob života usiluje o ideály humanismu a harmonie vztahů mezi člověkem přírodou. Je to způsob života, který hledá rovnováhu mezi svobodami a právy jednotlivce a jeho odpovědnosti vůči jiným lidem a přírodě jako celku a to včetně odpovědnosti vůči budoucím generacím.

Cíl TUŽ: sladit tři základní pilíře rozvoje obyvatelstva ČR:

1. ekonomický

2. sociální

3. environmentální

Platforma vychází ze základních strategií EU:

- Strategie Evropa 2020
- Obnovená strategie udržitelného rozvoje EU /2006/
- Agenda 21 OSN /1992/
- Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR /2010/

Platforma představuje devět principů, z nichž zejména čtvrtý, šestý a sedmý princip je zaměřen na environmentální pilíř.

Čtvrtý princip – podpora udržitelných technologií – např.

- Podporuje návrh uplatnění technologií na úrovni dostupných technik?
- Přispěje k redukci množství výstupů a minimalizaci ztrát?
- Povede k minimalizaci surovinových a energetických vstupů?
- podporuje tradiční aktivity s využitím adekvátních moderních technologií?

Šestý princip – respektování zásad udržitelnosti při dosahování vysoké a stabilní úrovně kvalitativního hospodářského rozvoje a zaměstnanosti – např.

- Podporuje rozvoj potenciálu pracovních sil s ohledem na trvale vysokou úroveň zaměstnanosti a boje proti vylučování z trhu práce?
- Podporuje minimalizování spotřeby surovinově-energetických zdrojů a vzniku odpadů? - ekonomická účinnost, materiálová náročnost...
- Podporuje návrh efektivní rozmístění výroby?
- Podporuje rozvoj místní ekonomiky? – podpora místních zdrojů, podíl energie z místních zdrojů...
- Podporuje rozvoj železniční dopravy? – podíl železniční nákladové dopravy ku silniční...

Sedmý princip – respektování zásad udržitelnosti ve vztahu k přírodě a přírodním zdrojům /ekologický princip/- např.

- Podporuje životodárné systémy? – ekologická stopa...
- Podporuje zachování/obnovu ekosystémů, jejich biodiverzitu, vitalitu a odolnost? - početnost původních ohrožených druhů, druhová skladba lesa, změna počtu invazních druhů, ovlivněná plocha zvláště chráněných území ČR...
- Podporuje zachování vysoké kvality přírodních složek životního prostředí? – ovzduší, dobrý stav povrchových a podzemních vod, podíl ploch s rizikem záplav, spotřeba minerálních hnojiv a přípravků na ochranu rostlin, vliv na využití území – zastavení zemědělské půdy, podíl plochy ohrožené větrnou erozí...
- Podporuje minimalizaci využívání neobnovitelných zdrojů?
- Vyvolává návrh záborů zemědělské, lesní, či přírodní půdy? Jaké jsou v návrhu kompenzační opatření?
- Podporuje přednostní užívání obnovitelných zdrojů a ekosystémů a respektuje důsledně meze jejich reprodukčních možností při využívání?
- Podporuje důsledně uplatnění zásady „znečišťovatel platí“, to je, že znečišťovatelé platí za napáchané škody na lidském zdraví a životním prostředí?
- Povede ke změně hospodaření s odpady? - ukazatelem je nakládání s odpady podle pětistupňové hierarchie EU
  1. předcházení vzniku odpadu
  2. úprava za účelem opětovného použití
  3. recyklace
  4. jiné využití – třeba energetické
  5. odstranění odpadu
- Bude mít návrh vliv na prostorové uspořádání a funkční využití krajiny a zajištění její ekologické stability? – rozlišení krajiny na zastavěná území, zemědělskou půdu, lesy a polopřírodní území, **mokřady**, vodní plochy, fragmentace krajiny...
- Nenarušuje návrh vzhled krajiny a míst, které tvoří národní kulturní dědictví? – počet krajinných prvků, počet památek, počet druhů...
- Bude ovlivněn počet lidí vystavených hluku?
- Bude obsahovat nějaké materiální změny ve vzhledu krajiny či města? – plocha brownfields, podíl revitalizovaných brownfields, počet migrujících lidí a zabrané plochy...

Poznámka: tematika brownfields a fragmentace krajiny zpracována v následujících prezentacích

Úkoly:

A. Vyhledej **definice** k uvedeným termínům z výkladu:

1. ekologická stopa
2. invazní druh
3. zákon znečišťovatel platí
4. fragmentace krajiny
5. krajinný prvek
6. brownfields
7. pětistupňová hierarchie EU o nakládání s odpady

B. Podrobně vypracuj **prezentaci o libovolném tématu z výkladu v rozsahu 8 -10 minut.**
Dodržuj kritérium, že **téma bude mít vazbu na region, kde bydlíš, či studuješ.**

Např. – zastavěná přírodní, lesní, zemědělská plocha
znečištění povrchových či podzemních vod
černá skládka v obci

Podle výše uvedených zdrojů a s využitím stránek www.ekologickastopa.cz
www.mzp.cz/invaznidruhy
www.ochranaprirody.cz
www.priroda.cz

zpracovala Ivana Tláskalová